

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra technické a informační výchovy

Bakalářská práce

Veronika Nováková

**Pedagogické hodnocení dětí v MŠ v kontextu technicky zaměřených
činností**

Olomouc 2019

vedoucí práce: PhDr. Pavlína Částková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pedagogické hodnocení dětí v MŠ v kontextu technicky zaměřených činností“ vypracovala samostatně, pouze s využitím uvedených zdrojů a literatury.

V Letovicích dne 10. 6. 2019

Veronika Nováková

.....

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Pavlíně Částkové, Ph.D., vedoucí bakalářské práce, za příjemnou spolupráci, odborný přístup, cenné rady a užitečné připomínky.

Obsah

Úvod.....	6
1 Dítě předškolního věku a jeho specifika	8
1.1 Tělesný a pohybový vývoj dítěte	8
1.1.1 Hrubá motorika.....	9
1.1.2 Jemná motorika	9
1.2 Vývoj kognitivních procesů dítěte	9
1.2.1 Vnímání	9
1.2.2 Paměť a pozornost	10
1.2.3 Představivost.....	10
1.2.4 Myšlení a řeč	10
1.3 Sociální a emoční vývoj dítěte.....	11
2 Technická výchova a její místo v RVP PV	12
2.1 Technická výchova ve vzdělávacích oblastech.....	12
2.1.1 Dítě a jeho tělo.....	13
2.1.2 Dítě a jeho psychika	14
2.1.3 Dítě a ten druhý	16
2.1.4 Dítě a společnost.....	17
2.1.5 Dítě a svět.....	18
3 Technická výchova v MŠ	19
3.1 Tvořivost.....	19
3.2 Vyučovací metody v technické výchově	20
3.2.1 Metody slovní.....	20
3.2.2 Metody názorně – demonstrační	21
3.2.3 Metody praktické.....	21
3.2.4 Metody aktivizující.....	22
3.3 Materiál a práce s ním.....	22
3.3.1 Papír.....	22
3.3.2 Textil.....	23
3.3.3 Modelovací materiály	23
3.3.4 Dřevo	24
3.3.5 Přírodniny	24
3.3.6 Plast	25

3.3.7	Kov	25
3.4	Stavebnice	25
3.4.1	Oblíbené stavebnice v MŠ	26
4	Pedagogické hodnocení dětí v MŠ	31
4.1	Typy hodnocení	32
4.2	Hodnotící kritéria	33
4.2.1	Primární hodnotící kritéria	33
4.2.2	Sekundární hodnotící kritéria	33
4.3	Specifika hodnocení pro technicky tvořivé činnosti	34
5	Technicky zaměřené činnosti v MŠ a jejich hodnocení	35
5.1	Charakteristika MŠ Letovice, Třebětínská	36
5.2	Metodický list 1 – Skládání z papíru	37
5.3	Metodický list 2 – Práce s přírodninami	40
5.4	Metodický list 3 – Výrobek z květináče	44
5.5	Metodický list 4 – Práce s drátkem a korkem	48
5.6	Metodický list 5 – Malování na kamínek	51
5.7	Metodický list 6 – Výroba hudebního nástroje	54
	Závěr	57
	Seznam použitých zkratk	59
	Seznam použitých zdrojů a literatury	60
	Seznam příloh	64
	Anotace	67

ÚVOD

Technické vzdělávání dětí v předškolním věku je velice důležité, protože se, mimo jiné, díky němu rozvíjí a formuje jejich osobnost. V této fázi života se dítě snadněji učí, získává praktické dovednosti a schopnosti a rádo poznává nové předměty ve svém okolí. Nejdůležitějším cílem technické výchovy je vytvoření dobrého vztahu dětí k manuálním, praktickým a technicky zaměřeným činnostem již v raném věku. Většinou mají aktivity technického zaměření děti rády, a proto je vyhledávají a činí jim radost, že se dozví nebo vytvoří něco nového. Naopak děti, které technické činnosti nevyhledávají, mívají často strach z neúspěchu a z něčeho „nového a dosud nepoznaného“. Velmi důležitá je proto správná motivace, podpora a perfektní příprava aktivit od učitele mateřské školy.

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Cílem teoretické části práce je zpracování teoretických východisek problematiky hodnocení dětí v mateřské škole v kontextu technicky zaměřených činností. Cílem praktické části je vytvořit soubor metodických listů, jejichž součástí budou hodnotící kritéria a hodnotící indikátory, které budou užitečné a prakticky využitelné pro práci učitelů v mateřské škole. Bakalářská práce je doplněna fotografiemi autorky.

V první kapitole teoretické části bakalářské práce se zaměříme na dítě předškolního věku a jeho specifika. Jelikož předškolní dítě prochází mnoha změnami, je důležité se s nimi seznámit. Jedná se o změny fyzické, psychické a sociální.

Ve druhé kapitole se budeme zabývat obsahem Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) a zakomponováním prvků technické výchovy do jeho oblastí (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět). Činnosti s technickým zaměřením jsou důležité k rozvoji vnímání, fantazie a tvořivosti, a proto by se měly prolínat všemi těmito oblastmi v RVP PV.

Ve třetí kapitole si přiblížíme technickou výchovu v mateřské škole a nejvhodnější vzdělávací metody pro technicky zaměřené činnosti. Dále se seznámíme s tradičními i méně tradičními materiály a práci s nimi a také stavebnicemi a jejich velkým významem v předškolním vzdělávání.

V poslední, čtvrté, kapitole teoretické části se zaměříme na hodnocení dětí v mateřské škole. K čemu slouží, jaké může mít formy a jeho nejužívanější typy v mateřských školách.

Dozvíme se také, jaká jsou hodnotící kritéria, primární a sekundární hodnotící kritéria a specifika hodnocení technicky zaměřených činností.

Ve druhé, praktické, části bakalářské práce je cílem vytvořit soubor metodických listů, jejichž součástí budou hodnotící kritéria a hodnotící indikátory, které budou užitečné a prakticky využitelné pro práci učitelů v mateřské škole. Všechny metodické listy budou prakticky ověřovány s dětmi v Mateřské škole Letovice, Třebětínská.

1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU A JEHO SPECIFIKA

„Člověk přichází na svět tak málo připravený, že by bez pomoci nebyl schopen ve svém životě pokračovat. Řada instinktů, se kterými se narodil, rychle vyhasíná, jeho tělesný i psychický vývoj ve srovnání s jinými živočichy probíhá pomalu a prakticky všem základním činnostem, nezbytným k životu, se musí učit.“ (Kolláriková, Pupala, 2001, s. 123)

Předškolní období, které se také nazývá věkem hry, patří mezi nejvýznamnější fáze v životě člověka. Toto období trvá od tří do šesti až sedmi let a je zahájeno vstupem do mateřské školy a ukončeno nástupem dítěte do základní školy.

Vstup do mateřské školy je pro dítě významná část života, ve které je po určitou dobu odloučeno od matky a dalších blízkých osob, se kterými bylo zvyklé být po celý den. Na dítě předškolního věku má vliv několik elementů. Těmito elementy jsou rodina, škola a samozřejmě společnost. Jakožto první sociální prostředí na dítě působí rodina, která na dítě může přenášet svá očekávání a vlastní ambice. Dalším sociálním prostředím, ve kterém se dítě nachází, je mateřská škola (MŠ). V MŠ má na dítě vliv učitel, podnětné školní prostředí a vztahy mezi účastníky předškolního vzdělávání. Obě tyto oblasti jsou ovlivňovány společností, ve které žijeme. (Berčíková, Šmelová, Stolinská, 2014)

Dítě je v předškolním věku velice aktivní a iniciativní, objevuje svět. Pro dítě v tomto věku je také velice důležité se prosadit. Zvyšuje se u něj potřeba socializovat se a osamostatňovat se.

V tomto období dítě prochází mnoha změnami, jak fyzickými a psychickými, tak i sociálními a emočními.

1.1 Tělesný a pohybový vývoj dítěte

V předškolním věku se postupně mění stavba těla dítěte. Baculatost se mění ve štíhlost a vytváří se disproporce mezi růstem končetin, trupu a hlavy. Toto období se nazývá období vytáhlosti. (Šimíčková Čížková, 2005)

V období předškolního věku je viditelný růst a zdokonalování se koordinace pohybu. Dětské pohyby jsou účelnější, přesnější a plynulejší. Děti jsou mrštnější a jejich pohyby jsou více elegantní. Dítě dokáže při společných činnostech s dospělým pozorovat a napodobit

různé pohybové aktivity. Pohybem se dítě seznamuje s prostředím, učí se ovládat své tělo a komunikuje s ostatními. Postupně se během předškolního období zvládne dítě samo oblékat i svlékat, skládat a uklízet si věci, zavazovat si tkaničky a samostatně pečovat o svoji hygienu. Pohybové dovednosti se zdokonalují postupně od hrubých, velkých pohybů celých končetin až k drobným a jemným pohybům prstů.

1.1.1 Hrubá motorika

Jde o schopnost ovládat celkové pohyby těla. Je to soubor pohybových dovedností, ovládání a držení těla a koordinace horních a dolních končetin. Dítě již zvládá lezení, stoj, chůzi, běh i skok. V tomto věkovém období je třeba zaměřit se na plynulost pohybů a jejich zdokonalování, přesnost, rychlost a orientaci v prostoru.

Na konci předškolního věku dokáže dítě zvládat pohybové aktivity, které vyžadují složitější pohybovou koordinaci. Mezi tyto aktivity patří např. (například) plavání, bruslení, jízda na kole nebo lyžování. (Šimíčková Čížková, 2005)

1.1.2 Jemná motorika

Jemná motorika je charakterizována postupným a jemným zdokonalováním pohybů rukou a manipulováním s drobnými předměty. Rozvojem jemné motoriky je dětem umožněno manipulovat s tužkou, jíst příborem, stříhat nůžkami, skládat papír, rozepínat a zapínat knoflíky, modelovat nebo navlékat korálky. Postupně se vyvíjí i manuální zručnost. (Šimíčková Čížková, 2005)

1.2 Vývoj kognitivních procesů dítěte

Vývoj kognitivních procesů je v předškolním období velmi intenzivní umožňuje dítěti stále důkladněji poznávat svět kolem sebe.

1.2.1 Vnímání

U dítěte předškolního věku převládá celistvé vnímání. Dítě neumí rozdělit důležité a nedůležité předměty. Vnímá hlavně nápadné předměty a předměty, které mají vztah k nějaké činnosti.

V oblasti zrakového vnímání se rozvíjí optická diferenciací, rozlišení figury a pozadí a zdokonaluje se vnímání barev (dítě začíná odlišovat doplňkové barvy). Dítě se také zlepšuje

ve všímání si detailů na známých objektech. Dále se formuje chuťové a čichové vnímání a hmat (dítě dokáže hmatem rozeznat vlastnosti předmětu). V předškolním věku dochází ke kvalitnější diferenciaci zvuků a dochází ke zdokonalování záměrného naslouchání. Postupně se rozvíjí sluchová analýza a syntéza a také vnímání rytmu.

1.2.2 Paměť a pozornost

Paměť předškolního dítěte se vyznačuje obrazností a neorganizovaností. Na počátku tohoto období je paměť mimovolní, dítě si pamatuje věci bez úmyslu. Až ve druhé polovině předškolního období je zapamatování úmyslné. Dítě předškolního věku si také dokáže zapamatovat písničky a básničky. Události, které jsou známé a opakující se, dokáže dítě reprodukovat pomocí logických souvislostí a sledu. Vzpomínky dítěte předškolního věku na již proběhnuté události však nejsou moc přesné. Obsahují kombinaci skutečné události a doplněné představy.

Pozornost je na počátku nestálá, ale postupně se dítě čím dál lépe soustředí. Vznikají počátky úmyslné pozornosti, které jsou u každého dítěte individuální. (Šimíčková Čížková, 2005)

1.2.3 Představivost

Děti v předškolním věku mají bohatou představivost, ovšem hranice mezi fantazií a realitou není pevně stanovena. Fantazie má pro předškoláka velký význam. Je důležitá pro rozumovou a citovou rovnováhu. Děti si občas přizpůsobují realitu k obrazu svému svojí fantazií. Představivost děti využívají při výtvarných a technických činnostech, ve hrách (především námětových hrách) a také při pozorování nebo poslouchání pohádek. (Plevová in Šmelová, 2012)

1.2.4 Myšlení a řeč

Dítě v předškolním věku je vázané na přítomnost. Typickým znakem pro předškolní období v oblasti myšlení je také nepropojenost a nekoordinovanost. Dítěti chybí komplexnost, vidí pouze jednu vlastnost objektu. Stále myslí egocentricky a má potíže s názory a viděním situace někoho jiného. Dítě už dokáže třídit předměty podle jedné určité vlastnosti objektu.

V předškolním období se u dítěte zlepšuje mluvnická skladba vět, jde o časování a skloňování. Toto období je také možné nazvat obdobím otázek. Dítě poznává svět za pomoci otázek proč, jak, z čeho, na co. Řeč však zaostává za myšlením, to znamená, že dítě

dokáže vykonat spoustu činností, které však nedokáže pojmenovat. V druhé polovině předškolního období vznikají situace, kdy řeč předbíhá myšlení. Dítě se snaží rychle něco říct, avšak nepřemýšlí nad tím, jak to říct. Když nezná název některé situace nebo věci, tak si vymýšlí vlastní slova. (Šimíčková Čížková, 2005)

1.3 Sociální a emoční vývoj dítěte

Socializace dítěte probíhá stále hlavně v rodině, kde si dítě osvojuje základní společenské normy a pravidla slušného chování. Největším vzorem chování jsou pro dítě rodiče a další členové rodiny, díky kterým se učí, jak se zachovat v určitých situacích. Rozvíjí se interakce a komunikace i s jinými lidmi, než jsou členové rodiny. Dítě se postupně snaží navazovat kontakty s vrstevníky a zařazovat se do nových sociálních skupin. V předškolním věku vznikají první přátelství, která však nebývají příliš trvalá.

Nejdůležitější prostředek pro socializaci dítěte je hra. Pro dítě je hra nejčastější a nejpřirozenější aktivitou, díky které poznává svět okolo sebe a také podporuje celkový rozvoj osobnosti dítěte. Díky hře se upevňují vztahy mezi dětmi a učí se ovládat své chování. Dítě je schopno se prosadit, ale i spolupracovat při kooperativních hrách. (Suchánková, 2014)

Emoce dítěte předškolního věku jsou velmi intenzivní a často se střídají, smích střídá pláč. Tyto prožitky jsou většinou vázány na aktuální situaci, ale dítě si dokáže vzpomenout i na svoje minulé pocity (emoční paměť). Rozvíjí se tzv. (takzvaná) emoční inteligence. To znamená, že dítě více chápe své pocity a pocity ostatních lidí (formuje se schopnost empatie). Také z části dokáže ovládat své projevy emocí. (Vágnerová, 2012)

U osobnosti dítěte předškolního věku se projevuje především egocentrismus. Znakem egocentrismu je egocentrická řeč (dítě mluví samo k sobě a jen o sobě). Na konci předškolního období egocentrismus ustupuje do pozadí a předškolák by měl být schopen oddálit své momentální potřeby za účelem uspokojení dlouhodobějších cílů. Dítě se svým výkonem snaží potěšit rodiče a paní učitelku. Pro dítě je v tomto období důležitý pocit bezpečí a jistoty. Tyto pocity by měly být vytvořeny v optimálním rodinném a školním prostředí. (Šimíčková, 2008)

2 TECHNICKÁ VÝCHOVA A JEJÍ MÍSTO V RVP PV

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) je kurikulární dokument státní úrovně platný pro veškeré předškolní vzdělávání. Rámcový vzdělávací program vymezuje zejména hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. V pěti vzdělávacích oblastech (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět) vymezuje dílčí vzdělávací cíle předškolního vzdělávání, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy a rizika s nimi spojená. Také jsou v něm určeny zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP). Každá škola je povinna v souladu s RVP vypracovat svůj ŠVP dle vlastních podmínek.

Rámcový vzdělávací program byl vytvořen v květnu v roce 2001 v souladu s požadavky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT). V roce 2004 byl dokument upraven a od 1. 9. 2007 jsou mateřské školy povinny z něj vycházet.

Poslední a aktuální úprava Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání je platná od ledna 2017.

2.1 Technická výchova ve vzdělávacích oblastech

Technická výchova je v MŠ úzce spjata s výtvarnými činnostmi a je běžnou součástí každé mateřské školy. Do edukačního procesu je zařazena prostřednictvím prožitkového a kooperativního učení, pracovních činností, manipulačních a konstruktivních her. Dítě se naučí pracovat s různými materiály, jako jsou přírodniny, papír, látka, plast a kov. Osvojí si práci s nástroji, nářadím a dalšími pomůckami, a také s předměty denní potřeby. Všechny činnosti jsou přizpůsobeny věkovým zvláštnostem dítěte. (Berčíková in Stolinská, 2015)

Technické činnosti a jejich prvky jsou bezpochyby součástí každé vzdělávací oblasti.

V biologické oblasti je rozvíjen především psychomotorický a fyzický vývoj dítěte. Dítě rozvíjí jemnou a hrubou motoriku z hlediska technické výchovy stříháním, mačkáním papíru, zatloukáním hřebíků, prací s drobným materiálem, lepením a podobně.

Psychologická oblast rozvíjí kognitivní dovednosti dítěte. Je formováno myšlení, paměť, tvořivost, estetičnost a vůle. Dítě tyto dovednosti uplatní při zkoumání, pozorování a porovnávání předmětů a materiálů. Také se učí vytrvalosti a důslednosti při různých výtvarných aktivitách.

Sociální oblast učí dítě navazovat kontakty s vrstevníky, spolupracovat při práci a osvojovat si pravidla. (Berčíková in Stolinská, 2015)

2.1.1 Dítě a jeho tělo

Oblast dítě a jeho tělo se snaží o to, aby bylo dítě ve fyzické pohodě a zlepšovala se jeho fyzická zdatnost, pohybové a manipulační dovednosti, které jsou pro technickou výchovu nezbytné. Dítě se také učí být samostatné v sebeobslužných a hygienických činnostech.

Dílčí vzdělávací cíle

V mateřské škole by měl učitel u dítěte podporovat aktivity, v souvislosti s technickými činnostmi, které budou u dítěte rozvíjet pohybové schopnosti a zdokonalovat dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky (především koordinace oka a ruky). Nezbytné je také rozvíjet a naučit děti používání všech smyslů. Děti by si také měly osvojit věku přiměřené praktické dovednosti.

Vzdělávací nabídka

Ve vzdělávací nabídce by neměly chybět činnosti, které naučí děti jak manipulovat s různými předměty a pomůckami, náčiním, nástroji a různým materiálem. Tyto činnosti by také měly děti seznámit s praktickým používáním běžných věcí. Učitel by měl dítěti nabízet činnosti konstruktivní a také grafické.

Očekávané výstupy

Dítě by mělo na konci předškolního období ovládat koordinaci oka a ruky, mělo by také zvládnout jemnou motoriku (zacházení s předměty denní potřeby a drobnými pomůckami, s náčiním, nástroji a různorodým materiálem). Dítě by mělo zvládnout nejen manipulaci s různými předměty, ale mělo by se také o tyto předměty umět postarat, udržovat pořádek a zvládat jednoduché úklidové práce.

Rizika

V mateřské škole může dojít k určitým rizikům, která by mohla ohrozit úspěch vzdělávacích záměrů předškolního pedagoga. Mezi tato rizika patří „*nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod., málo příležitostí k pracovním úkonům*“ (RVP PV, 2017, s. 17)

2.1.2 Dítě a jeho psychika

Hlavním záměrem vzdělávací oblasti dítě a jeho psychika je podporovat u dítěte duševní pohodu, zdatnost a odolnost psychiky dítěte, rozvoj intelektu a kreativity. Technická výchova povzbuzuje v dítěti zvědavost a chuť poznávat nové věci.

Oblast dítě a jeho psychika obsahuje tyto podoblasti: Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace, Sebepojetí, city a vůle.

- **Jazyk a řeč**

Dílčí vzdělávací cíle

Cílem je, aby u dítěte došlo k osvojení si výtvarných, hudebních, pohybových a dramatických dovedností, kterými se může vyjadřovat.

Vzdělávací nabídka

Učitel v mateřské škole by dětem měl pravidelně nabízet činnosti, při kterých se seznámí s různými sdělovacími prostředky, jako jsou noviny, audiovizuální technika, časopisy apod. Důležité je také, aby se děti učily graficky napodobovat symboly, tvary, čísla a písmena.

Očekávané výstupy

Děti na konci předškolního období zvládnou pojmenovat předměty, kterými jsou obklopeny. Umí samostatně a smysluplně vyslovit své nápady a myšlenky v celých větách. Zvládne se ptát i odpovídat a slovně reagovat.

Rizika

Rizikem se stává situace, kdy dítě nemá dostatečný prostor na to, aby se samostatně slovně vyjádřilo. Dalším rizikem v kontextu technické výchovy je nepřiměřené (časově nebo obsahově) využívání techniky jak audiovizuální, tak počítačové.

- **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace**

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě předškolního věku je podporováno v rozvoji tvořivosti, představivosti a fantazie. Dále v zpřesňování a kultivaci smyslového vnímání a přechodu „od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně – logickému (pojmovému)“. (RVP PV, 2017, s. 19) V dítěti také zrají přirozené poznávací city – dítě je zvědavé a má zájem o činnosti, rádo objevuje nové věci.

Vzdělávací nabídka

Nabídka, kterou učitel dětem nabízí je velká. Neměly by v ní chybět námětové hry a činnosti (hra s náradím „na opraváře“ apod.), dále hry, které podporují fantazii, tvořivost a také představivost. Zařazeny by měly být i činnosti, při kterých děti trénují prostorovou orientaci a orientaci v rovině. Pro děti jsou také velmi zajímavé experimenty s různými materiály a předměty a zkoumání jejich vlastností. Neméně důležitá je také spontánní hra, při které dítě samo objevuje, manipuluje a pozoruje předměty a objekty. Do vzdělávací nabídky dále patří činnosti, při kterých dítě musí řešit myšlenkové i praktické problémy a hledá různé možnosti a varianty jejich vyřešení.

Očekávané výstupy

Dítě se v mateřské škole naučí používat všechny svoje smysly, být všímavé a myslet kreativně. Svoji kreativitu a představivost dokáže vyjádřit v tvořivých činnostech, mezi které patří technické, výtvarné a konstruktivní činnosti. Dokáže se záměrně soustředit na činnost a udržet svoji pozornost, zvládne se učit a postupovat podle daných instrukcí a pokynů. Umí řešit různé problémy a situace a předkládat své nápady pro jejich vyřešení.

Rizika

Vzdělávací záměry učitele ohrožuje nedostatek prostoru k poznávacím činnostem zaležených na vlastní zkušenosti dítěte, málo příležitostí pro osobní vyjádření a představivost. Rizikem se stává i kladený důraz na mechanické učení z paměti, a pokud pro názornost, rozvoj fantazie a experimenty už není místo.

- **Sebepojetí, city, vůle**

Dílčí vzdělávací cíle

Hlavním cílem, v kontextu technické výchovy v mateřské škole v podoblasti Sebepojetí, city a vůle, patří kultivování a rozvoj estetického vnímání a cítění.

Vzdělávací nabídka

Protože se v dětech pěstuje estetické vnímání, musí učitel v mateřské škole nabízet dětem činnosti, které toto vnímání budou rozvíjet. Dětem jsou nabízeny tvůrčí a výtvarné aktivity, které jsou přiměřeny jejich individuálním možnostem.

Očekávané výstupy

Dítě se v předškolním období naučí rozhodovat činnostech, které vykovává a soustředit se na ně a jejich dokončení. Při práci si uvědomuje své silné a slabé stránky. Chápe a respektuje předem určená pravidla, dokáže být citlivé a ohleduplné k přírodě a věcem.

Rizika

Velkým rizikem jsou nepřiměřené nároky na výkony dětí, nedostatečné uznání a negativní hodnocení, kvůli kterému prožívají pocit selhání. Úspěch ohrožuje i nedostatek podnětů a činností, které podporují estetické vnímání a citění.

2.1.3 Dítě a ten druhý

V této oblasti je hlavním záměrem navazování kontaktů dítěte s vrstevníky a jejich respektováním. Je důležité, aby se dítě naučilo kooperativním dovednostem a bylo schopno pomoci druhému.

Dílčí vzdělávací cíle

V kontextu technické výchovy je v této oblasti cílem především rozvoj kooperativních dovedností. Ty jsou důležité téměř při všech aktivitách.

Vzdělávací nabídka

V nabídce činností nesmí chybět aktivity, ať už ve dvojicích nebo ve skupinách, podporující kooperativní dovednosti a hry, při nichž se dítě naučí chránit bezpečí své i jiných lidí.

Očekávané výstupy

Na konci předškolního období dítě zpravidla dokáže spolupracovat s dalšími dětmi a respektovat jejich potřeby. Podělí se s nimi o hračky nebo pomůcky.

Rizika

Úspěch vzdělávacích záměrů učitele může ohrožovat prostředí, které nenabízí příležitosti ke spolupráci dětí a nemá možnost podílet se na výběru aktivit a témat.

2.1.4 Dítě a společnost

Záměrem této oblasti je především uvedení dítěte do společnosti ostatních lidí a naučit jej pravidlům společného soužití. Seznámit dítě předškolního věku s materiálními a duchovními hodnotami a se světem kultury a umění.

Dílčí vzdělávací cíle

Učitel dítě povzbuzuje v rozvoji estetického vkusu a ve vytvoření si aktivního a pozitivního postoje ke světu, kultuře a umění.

Vzdělávací nabídka

Ve vzdělávací nabídce by neměly chybět společné výtvarné aktivity a tvůrčí činnosti, na jejichž průběhu a výsledcích se mohou děti podílet, a které podporují tvořivost, nápaditost a třibení vkusu a estetického vnímání.

Důležité je, aby učitel dětem nabízel praktické činnosti a hry, díky kterým se seznámí s běžným životem a prací – děti poznají různá zaměstnání, řemesla a povolání, naučí se pracovat s pracovními nástroji a pomůckami, vyzkouší si jednoduché pracovní činnosti a úkony.

Očekávané výstupy

Dítě se během předškolního období naučí jednat s ostatními vrstevníky a dospělými lidmi v okolí, zvládne se domluvit na řešení, které vyhovuje všem a dokáže dodržovat předem stanovená pravidla her a dalších činností. Umí zacházet opatrně a pečlivě s vlastními, ale i s cizími pomůckami a hračkami. Dítě na konci předškolního období zvládne vyjádřit vlastní představy různými výtvarnými technikami (kreslením, malováním, modelováním, konstruováním, tvořením a vyráběním z různých dostupných i méně dostupných materiálů).

Rizika

V oblasti dítě a společnost se v kontextu technické výchovy zdá být hlavním rizikem „nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění“. (RVP PV, 2017, s. 27) Dalším rizikem je nedostatečné množství estetických podnětů a naopak přítomnost nevhodných a nevkusných podnětů. Důležité je také neznevažovat veškeré úsilí dítěte.

2.1.5 Dítě a svět

Záměrem v této environmentální oblasti je seznámit dítě s okolním světem, vlivem člověka na životní prostředí a vytvořit kladný a otevřený postoj dítěte k životnímu prostředí a jeho ochraně.

Dílčí vzdělávací cíle

Cílem je, aby si dítě předškolního věku vytvořilo základní povědomí o vývoji, rozmanitosti a proměnách v přírodním, kulturním a technickém prostředí, které jej obklopuje. Mělo by pochopit, že činnosti lidí mohou veškeré prostředí chránit a vylepšovat, ale také mu mohou škodit nebo ničit. S tím souvisí povědomí o sounáležitosti se světem a se vším, co se na planetě Zemi vyskytuje nebo žije. Učitel u dítěte podporuje osvojení si znalostí a dovedností, které jsou potřebné k péči o okolí.

Vzdělávací nabídka

Učitel dětem nabízí činnosti, při kterých mohou pozorovat prostředí, ve kterém žijí (životní podmínky), okolní přírodu (stav životního prostředí a poznávání ekosystémů) a kulturní a technické objekty. Na to navazují aktivity, při kterých se děti učí pečovat o životní prostředí, ale i o školní prostředí a školní zahradu (seznámení dětí se zahradním pracovním nářadím, pracovní činnosti na zahradě – rytí a okopávání hlíny, vytrhávání plevelů, zametání, hrabání listů apod., pěstitelské práce – sázení a zalévání rostlin).

Do vzdělávací nabídky patří i praktické využívání technických přístrojů a hraček. Praktickými činnostmi se dítě seznamuje a manipuluje s různými přírodními a umělými materiály (zkoumá jejich vlastnosti).

Očekávané výstupy

Na konci předškolního období dítě zvládne rozlišit činnosti, které okolní prostředí chrání a vylepšuje a které mu naopak škodí. Dokáže pečovat o životní prostředí – dodržuje pořádek, umí nakládat s odpady, stará se o rostliny, chrání přírodu a živočichy.

Rizika

Rizikem je málo příležitostí k vidění a vnímání světa, nedostatečné nebo nepravdivé informace a odpovědi na otázky dětí a špatný příklad od dospělých lidí. Vzdělávací úspěch ohrožuje také špatný výběr témat, které jsou pro děti příliš náročné na pochopení a vnímání a děti je prakticky nevyužijí.

3 TECHNICKÁ VÝCHOVA V MŠ

Technická výchova je běžnou součástí každodenního života dospělých i dětí a proto je součástí vzdělávacího procesu v mateřské škole. Do každodenního edukačního procesu je zakomponována díky pracovním činnostem s tradičními i méně tradičními materiály, prací s různým výtvarným a pracovním náčiním, ale i za pomoci manipulačních her a konstruktivních stavebnic.

Technická výchova formuje a rozvíjí osobnost dítěte. Je velkým zdrojem poznání, rozvíjí vnímání, fantazii a tvořivost, prohlubuje vědomosti různého druhu. Díky technické výchově se dítě naučí pojmenovávat a pracovat s předměty, materiály, pracovním náčiním a nářadím a učí se při práci dorozumívat a říct si o pomoc. Zlepšují se dovednosti řešení problémů, přizpůsobení se technickým podmínkám a znalosti pro šetrné využívání prostředí. Má velký vliv na kooperaci a na formování kolektivu dětí. Technicky zaměřené činnosti také úzce souvisí s estetikou. U dětí se rozvíjí smysl pro přesnost, funkčnost, úhlednost, vkusnost a v neposlední řadě i čistotu. Je také potřeba dodržovat pracovní kázeň a zásady bezpečnosti a hygieny práce, o kterých učitel děti informuje před každou pracovní činností. Pro kvalitu práce je důležitá připravená motivace dětí a výběr pomůcek a materiálu.

3.1 Tvořivost

Tvořivost nebo také kreativita a vynalézavost vznikla z latinského slova „creo“ (v překladu tvořit, rodit, plodit). Je to soubor schopností a dovedností, které dítěti umožňují technickou tvůrčí činnost, která se projevuje jako vynalézavost, při které je výsledkem něco nového a originálního. Tvořivost má v různém množství každý člověk v sobě už od narození. Je nenahraditelná a je důležité ji v dítěti probouzet, podporovat a zdokonalovat ji. Projevy tvořivosti se však mohou během života zlepšovat či zhoršovat na základě podpory okolí a podnětného prostředí. (Novotný, Honzíková, 2014)

Tvořivé jednání je úzce spjato s psychickým vývojem a celkovým zráním osobnosti dítěte. Jedná se o děj, na kterém se podílí všechny části jeho osobnosti, a zároveň ukazuje, jak zvládne dítě předškolního věku využívat svůj rozum a fantazii. (Kolláriková, Pupala, 2001)

Tvořivost je podle Pedagogického slovníku „*duševní schopnost vycházející z poznávacích i motivačních procesů, v níž ovšem hrají důležitou roli též inspirace, fantazie,*

intuice. Projevuje se nalézáním takových řešení, která jsou nejen správná, ale současně nová, nezvyklá, nečekaná. Proces tvořivosti mívá několik etap, mj. přípravu, dozrání nápadu, „osvícení“, kontrolu, opracování. Tvořivost podporuje: vysoká inteligence, otevřenost novým zkušenostem, iniciativa ve vytváření řádu, pružnost v usuzování, potřeba seberealizace. Tvořivost tlumí: direktivní řízení, stereotypy, tendence ke konformitě.“ (Průcha, Mareš, Walterová, 2003, s. 253, 254)

V mateřské škole se tvořivost nejčastěji rozvíjí při volných hrách a tvořeních, kdy má dítě tzv. „volnou ruku“. Dítě se snaží být originální a projevovat své pocity, myšlenky a nápady. Je důležité dítěti nebránit ve vlastním projevu (mohlo by o sobě začít pochybovat a vyhýbat se tvůrčím činností), ale naopak ho podporovat. Každá technicky zaměřená činnost dítě zpětně ovlivňuje a podporuje jeho všestranný rozvoj.

3.2 Vyučovací metody v technické výchově

Vyučovací metoda je prostředek učitele, pomocí kterého vede děti k dosažení určených vzdělávacích cílů. (Průcha, Mareš, Walterová, 2003) Metody se dělí na slovní, názorně – demonstrační, praktické a aktivizující. Při vzdělávacích činnostech si však učitel nemusí vybrat pouze jednu z nich, metody se často prolínají. Správné zvolení metod ovlivňuje mnoho faktorů jako např. vývojové, věkové a individuální zvláštnosti dětí, samotný učitel, obsah a cíl aktivity, její složitost.

Níže jsou popsány nejčastěji využívané metody v technické výchově v mateřské škole.

3.2.1 Metody slovní

Jsou to nejběžnější základní metody, které doprovází všechny ostatní. Dětem jsou předávány základní informace, rozvíjejí se jim komunikativní dovednosti a myšlenkové operace, ale také představivost. Slovní metody jsou také důležité při motivaci.

- **Monologické metody**

Vyprávění – je to aktivizační forma, zprostředkovává děj nebo nějaký příběh. Může sloužit i jako motivace. Podporuje u dětí představivost, paměť a myšlení, soustředěnost a vnímání.

Vysvětlování – tato metoda se využívá, když učitel chce dětem konkrétně vysvětlit nějaké nové informace nebo postup práce. Důležité je, aby se učiteli dostala zpětná vazba od dětí.

- **Dialogické metody**

Rozhovor – pomocí otázek a odpovědí se vysvětluje určitý problém, děti získávají nové vědomosti. Je důležité, aby učitel reagoval na otázky dětí (často se ptají proč, co, nebo jak), často tento rozhovor přechází v dialog.

Dialog – „Může vyplynout jak z přirozené situace, tak z dobře nastoleného problému učitelkou, který budou děti s její pomocí řešit.“ (Nádvorníková, 2015, s. 43) Je to vzájemná komunikace mezi dětmi a učitelem. Učitel si díky této metodě může ověřit, zda děti všemu rozumí.

Diskuze – je to vzájemný rozhovor všech členů skupiny.

3.2.2 Metody názorně – demonstrační

Předvádění a následné pozorování předmětů a jevů – pozorování předmětů a jevů dětem umožňuje poznávat charakteristické vlastnosti vybraných objektů. Děti při zkoumání využívají všechny své smysly.

3.2.3 Metody praktické

Pokusy a experimenty – pro děti je to velice zajímavá metoda práce, rádi se k ní vracejí a tyto činnosti vyhledávají. Děti v mateřské škole rádi experimentují s vodou a pískem nebo hlínou a jejich kombinacemi. Zkoumají, jak se mění jejich vlastnosti nebo např. skupenství vody při zahřívání nebo zmrazování.

Pracovní činnosti – je to metoda, kdy si děti vyzkouší práci s různým materiálem a pomůckami. Učitel dětem vysvětlí pracovní postup, potom jej dětem předvede a nakonec si děti samy vyzkouší danou činnost. Mezi praktické činnosti nepatří pouze tvoření výrobku, ale také práce na školní zahradě (sázení, pěstování a zalévání rostlin, rytí půdy, hrabání listí aj.) a chovatelské práce, pokud má školka v péči drobné zvířátko.

Nácvik dovedností pracovních a pohybových – děti si procvičují jemnou a hrubou motoriku a koordinaci oka a ruky pomocí praktických činností, vyrábění nebo stavění z konstruktivních stavebnic.

Montážní a demontážní činnosti – v předškolním věku je lze praktikovat za pomoci konstruktivních stavebnic a hraček.

3.2.4 Metody aktivizující

Projektové metody – tyto metody jsou moderní a rozvíjí tvůrčí schopnosti. Je to aktivizující metoda, která u dětí vzbuzuje zájem o to, poznávat něco nového a rozvíjí tak jejich praktické dovednosti.

Hra – je nejpřirozenější a nejčastější aktivita dítěte předškolního věku, která mu poskytuje radost, zábavu a podněcuje jeho fantazii. Je to spontánní činnost a přirozené aktivní jednání, které vychází z vnitřní motivace dítěte. Stanovuje si při ní vlastní cíle a podmínky a hraje si dobrovolně. Hra souvisí s poznáním a také učením, dítě se při ní seznamuje se svým okolím. Pro technickou výchovu jsou důležité hry manipulační (vychází z tzv. vizuomotoriky, tj. koordinace zraku a pohybů končetin, děti manipulují s předměty a prozkoumávají vše v jejich okolí), hry konstruktivní (cílem této hry je vytvoření konkrétního výtvaru a slouží k nim konstruktivní stavebnice nebo aktivity s nejrůznějším materiálem), hry napodobivé (děti napodobují činnosti podle rodičů nebo učitele, je to nejlepší způsob učení) a hry námětové (děti si často na „něco“ nebo „někoho hrají“, např. při hře „na opraváře“ se děti seznámí s pracovními pomůckami a nářadím).

3.3 Materiál a práce s ním

Při práci s technickými a přírodními materiály v mateřské škole se bere ohled na věkové a individuální zvláštnosti každého dítěte. Děti se s materiálem seznamují a uspokojují svoji potřebu poznání. (Fasnerová, Petrová, 2015)

3.3.1 Papír

Původně papír sloužil pouze k přenášení a uchování informací. Později se jeho využití rozšířilo a dnes je to věc, se kterou se člověk setkává každý den.

Papírenský materiál se podle druhu použitých vláken dělí na bezdřevý, polo dřevitý a dřevitý. Dle plošné hmotnosti se rozděluje na papír, kartón a lepenku. Ty se podle způsobu použití dále dělí na grafické, psací a kreslicí, balící, hygienické, technické a průmyslové. V mateřské škole se však nejčastěji využívá bezdřevý psací (tzv. běžný kancelářský) papír, náčrtkový papír, balící, krepový a novinový papír a také různé kartony a lepenky. (Fasnerová, Petrová, 2015) Papír je v MŠ velice oblíbený díky jeho dostupnosti, nízké ceně, barevné škále, širokému využití a nenáročnosti zpracování.

- **Práce s papírem**

Děti se při práci s papírem seznamují s jeho vlastnostmi, tvárností a také poznávají jeho druhy. Existuje spousta činností s využitím papíru jako např. mačkání papíru (děti se učí mačkat nejprve velké kusy papíru celými dlaněmi, později malé kusy pomocí prstů), trhání a vytrhávání papíru (děti se učí trhat papír od největších kousků k nejmenším), slepování a nalepování (pro děti je důležité vědět, kolik lepidla nabrat a na jakou stranu papíru ho natřít), stříhání a vystřihování papíru (děti se učí bezpečně pracovat s nůžkami, u této činnosti je důležitá koordinace oka a ruky), skládání papíru (nejprve děti papír volně ohýbají, překládají nebo namotávají a následně děti zkusí překládat papír na polovinu, je důležité, aby se naučily papír zaryhnout). (Nádvorníková, 2015)

3.3.2 Textil

V mateřské škole se textilní materiál objevuje především ve formě barevných ústřížků různých druhů látek a staré záclony. Velmi oblíbený je také filc díky jeho pevnosti a barevnosti, který je vhodný na stříhání a lepení. Zajímavé jsou pro děti také vlna, nitě, příze nebo různé stužky.

- **Práce s textilem**

Při práci s textilním materiálem volíme druh textilu tak, aby s ním byly děti schopny pracovat. Doporučuje se používat tužší textil, jako je například lněné plátno, aby jej děti zvládly stříhat. Z nastříhaných kousků textilií mohou tvořit různé barevné koláže, sestavovat obrázky nebo tvořit jednoduché panenky. Starší děti se mohou učit základní techniku šití s velkými tupými jehlami. (Zátopková, Malkusová, 1989)

3.3.3 Modelovací materiály

Modelovací materiály jsou plastické, tvárné a pevné. Dělí se dle původu na přírodní a syntetické. Mezi přírodní modelovací hmoty patří různá těsta (vizovické, perníkové, škrobové apod.), hlína, jíl, písek (tyto hmoty jsou využívány především při pobytu venku) a keramická hlína (výhoda tohoto materiálu je recyklovatelnost – nevypálená díla můžeme rozmočit ve vodě a opět zpracovat na tvárnou hlínu).

Nejnámějšími syntetickými modelovacími materiály jsou plastelína (nejznámější a nejpoužívanější hmota v mateřských školách), modurit (po upečení ztvrdne), samotvrdnoucí

hmota, FIMO hmota a sádra (postrádá plasticitu, využívá se k tvorbě sádrových forem a odlitků).

- **Práce s modelovacím materiálem**

Modelování u dětí rozvíjí především jemnou motoriku a přibližuje jim trojrozměrnost objektů. Děti se naučí tvarovat, válet, oddělovat, přidávat, hníst, rýt, vlačovat, stlačovat a roztahovat.

3.3.4 Dřevo

V mateřských školách patří dřevo mezi méně používané materiály. Práce s ním totiž vyžaduje více zručnosti a klade větší nároky na materiální zajištění a pracovní prostředí a náradí. Pracovat se může také s dřevěnými korálky, kolečky, pilinami a hoblinami, špejlemi nebo korkem. Tyto produkty jsou více dostupné a méně náročné na použití. (Fasnerová, Petrová, 2015)

- **Práce se dřevem**

Děti se při práci se dřevem seznámí s vlastnostmi měkkého i tvrdého dřeva. Je důležité děti seznámit se základními nástroji, které jsou potřeba pro práci s ním. Mezi tyto nástroje patří kladívko, hřebíky, šroubovák, šroubky, smirkový papír nebo třeba kleště. Děti se naučí je pojmenovat a pracovat s nimi. Naučí se, že se dají dřevěné předměty lámat, opracovávat, stloukat, sešroubovávat nebo slepovat dohromady.

3.3.5 Přírodniny

Přírodniny, které patří do skupiny drobného materiálu, jsou v mateřských školách hojně využívány. Mezi oblíbené patří kaštany, žaludy, šišky, ořechové skořápky, bukvice, kůra stromů, sláma, listy, větvičky stromů, květy, sláma, rákosí, jeřabiny semínka, kamínky, mech, ulity, mušličky apod. Tento materiál je dostupný, děti si ho mohou samy nasbírat na procházkách. Při této aktivitě se seznamují s přírodou a prostředním, ve kterém žijí. Učí se k přírodě chovat ohleduplně. (Zátopková, Malkusová, 1989)

- **Práce s přírodninami**

Práce s přírodninami je velice rozmanitá. Děti si při ní rozvíjí představivost a tvořivost, jemnou motoriku i manuální zručnost. Osvojují si různé dovednosti, jako jsou navlékání,

vázání, slepování, barvení, spojování, lisování, stříhání a ohýbání. Přírodniny mohou sloužit i jako didaktická pomůcka. Děti je mohou třídit podle druhu, barvy, velikosti nebo porovnávat jejich počet apod.

3.3.6 Plast

V mateřské škole se tento materiál používá k tvoření především v podobě PET lahví, víček od PET lahví, kelímků od jogurtů, příborů a táček nebo brček.

- **Práce s plastem**

Využití výše vyjmenovaných plastů je široké. Kelímky mohou dětem sloužit jako bábovky na pískovišti nebo jako misky na předměty, mohou se z nich vyrobit vánoční svíčky, anebo různé figurky. Z PET lahví si mohou děti vytvořit hudební nástroje.

3.3.7 Kov

Práce s tímto materiálem je pro děti značně omezená. Děti se v MŠ seznamují s kovem a jeho vlastnostmi. Nejčastěji používaný kovový materiál jelobal a drátky, které jsou ohebné a udrží tvar.

- **Práce s kovem**

Děti mohou v mateřské škole pracovat slobalem (kovová folie) – ohýbat jej, mačkat, stříhat nebo skládat a tvořit z něj panáčky nebo jím jiný předmět obalovat. Dále se v MŠ používají různé drátky (nejoblíbenější jsou zvonkový drát, který je potažený různobarevnou bužírkou, a také tzv. „chlupatý drátek“), ze kterých ohýbáním, kroucením nebo stočením mohou děti vytvořit květiny, postavy nebo geometrické tvary. Děti mohou drátky také naplétat na kamínky nebo kostičky, anebo je mohou navíjet na tužky nebo klacíky. (Nádvorníková, 2015)

3.4 Stavebnice

Hry a stavění z konstruktivních stavebnic mají pro děti předškolního věku velký význam. Poskytují dětem spoustu příležitostí pro uplatnění vlastní představivosti, tvořivosti a fantazie, musí u stavění přemýšlet a navzájem se od sebe učit (napodobují) a spolupracují.

Zároveň si při konstruování procvičují jemnou motoriku, smyslové vnímání a jsou vedeny k samostatnosti, iniciativnosti a trpělivosti. Děti se poprvé v MŠ seznámí s různými nákresy, a plánky, podle kterých se snaží pracovat. Nejčastěji však vymýšlejí vlastní postupy, kterými se snaží dopracovat k cíli. (Zátopková, Malkusová, 1989)

V mateřské škole se využívají stavebnice z různých materiálů (kovové, dřevěné, plastové), dále dvojrozměrné a trojrozměrné stavebnice, díky kterým si děti upevňují prostorovou představivost. (Nádvorníková, 2015)

3.4.1 Oblíbené stavebnice v MŠ

- **Dřevěné kostky**

Dřevěné kostky jsou nejběžnější stavebnicí v mateřských školách. Děti dokážou při hře s touto stavebnicí se zaujetím vydržet spoustu času. Obsahuje různé dřevěné geometrické tvary, jako jsou krychle, kvádry, válce, kužele, destičky a další. Mohou být v přírodní barvě nebo také různě barevné. Dřevěné kostky jsou také různých velikostí.

Kostky jsou vhodné jak pro mladší nebo méně zručné děti, kteří z nich mohou stavět komíny, řady, ohrádky pro zvířata nebo jednoduché domečky. Starší nebo více zručné děti už z dřevěných kostek zvládnou postavit celá města, hrady, ZOO, silnice atd. Děti často staví ve skupinkách a tím si upevňují kooperativní dovednosti. Stavění z dřevěných kostek také rozvíjí představivost a fantazii, jemnou motoriku a pohybovou koordinaci.



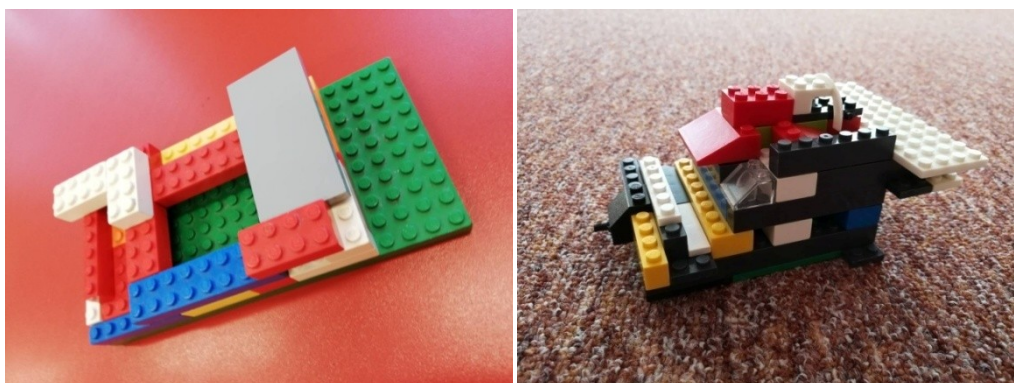
Obrázek č. 1 a 2 – Hrady z dřevěných kostek

- **Lego**

Lego je oblíbená stavebnice nekonečných možností, lze z ní postavit téměř cokoliv. Skládá se z barevných kostiček různých tvarů a velikostí, které děti mohou libovolně spojovat

podle vlastní fantazie nebo stavět podle obrázkových návodů. Kostičky mohou být doplněny o různé figurky, kolečka, okna, dveře, stromy apod.

Stavebnice Lego mohou být tematicky laděné (Lego Friends, Star Wars, Jurassic World, Jezdecký klub, Pirátská horská dráha, Popeláři, Myčka aut aj.), nebo jako Lego – základní set kostiček. Všechny dílky z Lego stavebnic jsou vzájemně kompatibilní.



Obrázek č. 3 a 4 – Domečky z Lega

- **Lego Duplo**

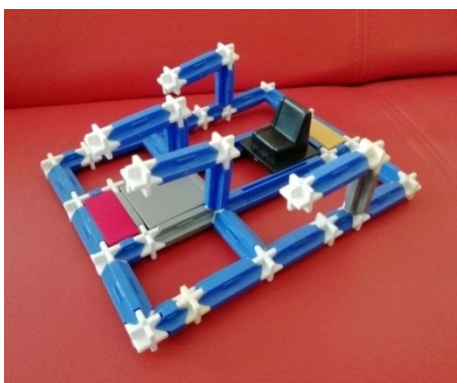
Lego Duplo je stavebnice, která obsahuje větší dílky než klasické Lego, a proto je vhodná zejména pro menší děti. Kostky jsou různých barev a jsou doplněny o mnoho figurek (lidské postavičky, zvířátka, stromy) a koleček k sestavování různých dopravních prostředků. Mladší děti mohou sestavovat vysoké komíny nebo dlouhé řady a starší děti se mohou učit pracovat podle návodu nebo sestavovat výtvary podle své fantazie.



Obrázek č. 5 – Opravna aut z Lega Duplo

- **Seva**

Seva je plastová stavebnice, která se v základu skládá z podlouhlých dílků, bílých spojovacích kostiček tzv. křížových spojek, žlutých a červených vyplňovacích destiček a různě velkých kol. Ze stavebnice se dají vytvořit např. různé budovy, auta, jeřáby, postavičky apod.



Obrázek č. 6 – Vesmírná loď ze stavebnice Seva

- **Merkur**

Tato stavebnice je z kovu. Základem jsou různě barevné pásy a tvary, které se spojují pomocí šroubků a maticek například do tvaru letadla, aut, budov apod. Součástí stavebnice Merkur jsou také kolečka nebo buldozerové pásy. Práce s touto stavebnicí je pro děti předškolního věku poměrně náročná a vyžaduje zručnost a také trpělivost. Děti se při práci s Merkurem naučí zacházet se šroubovákem, šroubky a matickami.

- **Variant – Malý konstruktér**

Tato stavebnice funguje na stejném principu jako stavebnice Merkur, avšak Malý konstruktér se skládá z větších barevných plastových dílků, které jsou pro děti předškolního věku snadněji uchopitelné. Z této stavebnice mohou děti stavět různé prostorové konstrukce dle návodu nebo vlastní fantazie. Rozvíjí si tím především logické myšlení, představivost a také jemnou motoriku při práci s nářadím, šroubky a matickami.



Obrázek č. 7 – Prasátko ze stavebnice Malý konstruktér

- **Magformers**

Magformers je magnetická stavebnice, která se skládá z plastových magnetických trojúhelníků, čtverců, obdélníků, kosočtverců a dalších mnohoúhelníků. Děti se pomocí ní učí poznávat barvy a geometrické tvary v prostoru a ploše. Podporuje tvořivost a prostorovou představivost. Z této stavebnice mohou děti vytvořit nejen různá zvířátka a budovy, ale za pomoci magnetických podvozků s kolečky také různá autíčka. Stavebnice Magformers je mezi dětmi velice oblíbená díky své variabilitě a nekonečným možnostem úprav.

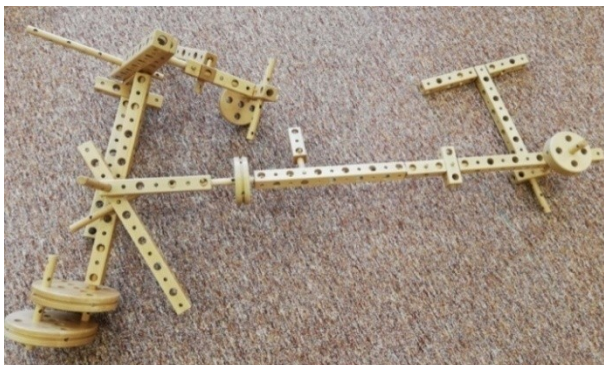


Obrázek č. 8 a 9 – Auta ze stavebnice Magformers

- **Stavebnice Pony**

Stavebnice Pony je určená pro děti každého věku. Skládá se z dřevěných kolíčků, koleček, trámčů, kulatinek a provázků. Součástí jsou i kladívka, která dětem slouží k zatlučení kolíčků při spojování jednotlivých dílů. Děti mohou tvořit podle vlastní fantazie nebo na základě přiložených návodů. Vyrobit mohou různé dopravní prostředky, zvířátka, kočárky atd.

Děti se seznamují s dřevěným materiálem, různými tvary, rozvíjejí svoji zručnost, logické myšlení, fantazii a představivost. Učí se být samostatné, soustředěné a vytrvalé. Také velmi často vzájemně spolupracují.



Obrázek č. 10 – Koloběžka ze stavebnice Pony

- **Polikarpova stavebnice**

Polikarpova stavebnice je z kvalitního dřeva a skládá se z dutých trojrozměrných geometrických tvarů, jako jsou kvádr, krychle, válec, trojhran, kužel, ale také kolečka a další. V těchto tělesech jsou pravidelné kulaté otvory, kterými lze provlékat různě dlouhé tyče, ve kterých jsou malé kulaté otvory. Pomocí kolíčků, které se zasunou do tyčí, se objekty spojí k sobě. Polikarpova stavebnice, nebo také „polikarpovka“, je oproti stavebnici Pony mnohem větší. Odpovídá rozměrům dětí tak, aby je unesla, ale zároveň s ní mohly lehce manipulovat. Mohou si z ní postavit křesílka, autíčka, loď, vozík, nebo vlak, na které se mohou posadit nebo se do nich schovat. (Nádvorníková, 2015)

Při hře s touto stavebnicí je důležitá spolupráce a vytrvalost. Děti předškolního věku si rozvíjí technické myšlení a prostorovou představivost. Zdokonalují si také jemnou a hrubou motoriku a pohybovou koordinaci.



Obrázek č. 11 – Hrad z „polikarpovky“

4 PEDAGOGICKÉ HODNOCENÍ DĚTÍ V MŠ

Pedagogické hodnocení práce dítěte je velmi důležité. Je však podstatné, jaké hodnocení se dítěti dostává. Příliš časté kladné hodnocení může zapříčinit pocit suverenity. Naopak hodnocení negativní může v dítěti vyvolat pocit strachu z činností. Hodnocení práce dítěte musí být objektivní, je důležité přihlížet k individuálním zvláštnostem každého dítěte, proto se v oblasti technické výchovy vyžaduje rozdílný přístup. Musí být respektovány možnosti každého dítěte. (Zátopková, Malkusová, 1989)

Pedagogické hodnocení v mateřské škole je především o zaznamenávání individuálních pokroků každého dítěte. Učitel sleduje každé dítě zvlášť – jeho pokroky, vyvíjení se a zdokonalování se v nejrůznějších činnostech, jeho reakce při hrách a v běžných situacích. Je důležité zaznamenat také případný neúspěch nebo stagnování ve vývoji. Pomocí pozorování a zaznamenaných informací učitel zjistí, jaké jsou silné a slabé stránky dítěte, co potřebuje zdokonalit, co má rádo apod. Se svými materiály dále pracuje a postupuje podle získaných informací při další výchovně vzdělávací práci s dítětem. Při neúspěchu tak může učitel dítěti zajistit včasnou a nezbytnou podporu a pomoc.

Je důležité, aby si zjištěné informace o každém dítěti učitel zaznamenával do písemné dokumentace. Tím, že si povede záznamy, bude mít o dětech a jejich vývoji a pokrocích dobrý přehled. Tyto informace poslouží k hodnocení a k další výchovně vzdělávací práci učitele. Nejen každá mateřská škola, ale i každý učitel si volí způsob vedení záznamů sám tak, aby mu vyhovoval po všech stránkách. Záznamy mohou mít různý obsah a vzhled. Nejčastější formou jsou strukturované archy, které jsou přehledné a mohou se používat a doplňovat po celou dobu docházky dítěte do mateřské školy (viz Příloha č. 1).

Pokud je jako jediný hodnotitel učitel, je práce dítěte posuzována pouze z jednoho pohledu. V dnešní době se však dítě bere jako spolutvůrce výchovně vzdělávacího procesu, a proto je důležité i sebehodnocení dítěte. Vlastní hodnocení umožňuje dítěti usměrňovat vlastní aktivity, a tím se učí zodpovědnosti za celkový průběh i konečný výsledek činností. Vhodné je dávat dětem návodné otázky k právě vykonaným činnostem, díky kterým se jim přiblíží pohled na kvalitu jejich práce. Je možné dětem nabídnout i několik variant odpovědí. Vše záleží na individualitě každého dítěte. V mateřské škole je doporučeno pokládat 2 – 3 otázky. Postupně se nabídka otázek dále rozšiřovat. (Stolinská, Částková, 2015)

4.1 Typy hodnocení

Učitelem stanovený typ hodnocení ovlivňuje jak kvalitu vzdělávání, tak i rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku. Je tedy důležité, aby bylo hodnocení zvoleno vhodně pro předškolní vzdělávání. Níže uvádím typy vhodného pedagogického hodnocení dětí předškolního věku podle Kratochvílové (2011, s. 26 – 31)

- **Dělení z hlediska zaměřenosti a připravenosti**

a) *Hodnocení bezděčné* – je to nejčastější hodnocení v mateřské škole vůbec, jedná se o hodnocení spontánní, které následuje ihned po vykonané činnosti. Jsou při něm použity gesta, tón hlasu a mimika.

b) *Hodnocení záměrné* – jak již napovídá název, jedná se o hodnocení, které učitel záměrně dítěti poskytuje, jako zpětnou vazbu k jeho výsledkům či chování.

- **Dělení z hlediska procesu učení**

a) *Formativní hodnocení* – toto hodnocení poskytuje dítěti zpětnou vazbu již během hry nebo v průběhu činností. Motivuje a pomáhá dítěti v dalším rozvoji.

b) *Hodnocení výsledku* – hodnotí již dokončený výrobek (výkres, stavbu, nebo technické dílo) nebo dokončenou činnost (stříhání, lepení, úklid)

- **Dělení z hlediska času**

a) *Vstupní hodnocení* – učitel shromažďuje a následně hodnotí schopnosti a dovednosti dítěte při vstupu do mateřské školy a pokroky na začátku každého školního roku.

b) *Průběžné hodnocení* – učitel hodnotí v průběhu roku stav schopností, dovedností a pokroků nebo naopak neúspěchy dítěte.

c) *Sumativní hodnocení* – je to závěrečné hodnocení, které se vykonává na konci integrovaného bloku, tematické části nebo třeba na konci školního roku.

- **Dělení z hlediska vztahové normy**

a) *Normativní hodnocení* – toto hodnocení funguje na principu vzájemného porovnávání dětí, kdo je nejlepší, kdo je nejhorší apod. Toto hodnocení je pro některé děti demotivující.

b) *Kriteriální hodnocení* – učitel děti hodnotí podle předem stanoveného kritéria. Toto hodnocení má pomoci dítěti při vytvoření si obrazu o sobě samém. (Syslová, 2012)

4.2 Hodnotící kritéria

Hodnocení dětí je úzce spjato se vzdělávacími cíli, které jsou stanoveny a formulovány ve školním vzdělávacím programu každé mateřské školy. Podrobněji jsou rozpracovány v jednotlivých integrovaných blocích. Při výchovně vzdělávací práci se učitel ve spolupráci s dětmi snaží dosáhnout postupně konkretizovaných dílčích vzdělávacích cílů. Dosažené cíle mají podobu osvojených dovedností, ovládnutí znalostí, zvládnutí daného postupu a osvojení postojů.

Učitel se díky dílčím vzdělávacím cílům může systematicky připravovat na výuku. Určuje činnost svoji vlastní i činnosti dětí, s kterými pomůckami budou děti pracovat a také si zvolí organizační formy a metody. Dílčí cíle musí být formulovány konkrétně, aby bylo možné zkontrolovat jejich realizování. *„Vhodně formulované dílčí cíle zároveň usnadní učiteli ujasnit si, jak bude prováděno zjišťování dosažených výsledků a jak budou různé úrovně výsledků žáků hodnoceny. Můžeme tedy říci, že cílová kategorie (cílová norma) je v podstatě základním kritériem každého hodnocení.“* (Kolář, Šikulová, 2005, s. 26)

Pokud jsou ve výuce jasně stanoveny kritéria hodnocení (rys, vlastnost) a indikátory hodnocení (stupeň kvality splnění kritérií), je usnadněna práce učitele i proces učení dětí.

Kritéria hodnocení jsou tedy důležitá pro děti i pro učitele. Umožňují konkrétní, objektivní a srozumitelné sledování rozvoje dítěte (Kratochvílová, 2011) a je možné je rozdělit do dvou skupin – primární a sekundární hodnotící kritéria.

4.2.1 Primární hodnotící kritéria

Do primárních hodnotících kritérií řadíme osvojené praktické dovednosti a schopnosti potřebné pro technicky tvůrčí činnosti (držení psacího náčiní, správné držení nůžek aj.), umění rozhodnout se při výběru materiálu, výběr vhodných pomůcek a náčiní a zvládnutí jejich použití, orientaci v jednoduchých obrázkových postupech a práci podle slovních pokynů. Mezi primární hodnotící kritéria patří také kvalita práce – vzhled výrobku, přesnost, funkčnost, úhlednost aj. (Částková, 2019)

4.2.2 Sekundární hodnotící kritéria

K sekundárním hodnotícím kritériím řadíme šetrné využívání prostředí, vlastní aktivitu při práci, samostatnost, kreativitu myšlení, schopnost řešit problémy, respektování pokynů

učitele, udržování pořádku a čistoty na pracovním místě, dodržování bezpečnosti a hygieny při práci, spolupráci s ostatními atd. (Částková, 2019)

4.3 Specifika hodnocení pro technicky tvořivé činnosti

Specifickými okruhy technických činností jsou: sebeobsluha, úklidové práce, práce s přírodninami a technickými materiály, sestrojování a pěstitelské a chovatelské práce. Technicky zaměřené činnosti se v mateřské škole prolínají do průběhu celého režimu dne. Tyto činnosti jsou zaměřeny převážně na formování a osvojování manuálních dovedností a je důležité je plánovat tak, aby bylo přihlíženo k věkovým a individuálním zvláštnostem dětí a jejich potřebám. Děti pomocí technicky tvořivým činnostem rozvíjejí svoji osobnost – myšlení, vnímání, představivost, tvořivost, řeč a mnoho dalšího.

Hodnocení technicky zaměřených činností je specifické tím, že nelze hodnotit pouze samotný výrobek. Při hodnocení je důležité zohlednit přípravu na práci (nachystání pomůcek), samotný průběh tvoření (dodržování správného postupu, dodržování pořádku, bezpečnosti a hygieny práce), zaujetí, snahu a individuální možnosti a také šetrné zacházení s materiálem. (Částková, Provázková Stolinská, 2017)

5 TECHNICKY ZAMĚŘENÉ ČINNOSTI V MŠ A JEJICH HODNOCENÍ

Cílem praktické části je vytvořit soubor šesti metodických listů, jejichž součástí budou hodnotící kritéria a hodnotící indikátory.

Metodické listy obsahují doporučený věk dětí. Tento věk je však pouze orientační a je důležité se řídit podle individuálních možností a dovedností každého dítěte. V metodických listech nesmí chybět stanovené edukační cíle (čeho chceme dosáhnout), které jsou rozděleny do tří kategorií – kognitivní, psychomotorické a afektivní. Dále jsou v nich uvedeny metody a formy práce, kterou jsou vhodné pro dané činnosti. Stanovené jsou i bezpečnostní a hygienické pokyny, se kterými jsou děti, před každou technicky tvůrčí činností, seznámeny učitelem. Tyto pokyny musí být respektovány a dodržovány. Pro usnadnění práce jsou předem stanoveny potřebné pomůcky a materiál, se kterými se bude pracovat. V metodických listech je doporučena motivace a možné zařazení činnosti do týdenních plánů. Popis pracovního postupu je uveden slovně a pro lepší představu doprovázen autorovými fotografiemi krok za krokem.

Součástí každého metodického listu je soubor několika otázek pro rozvoj sebereflexe dítěte a tabulka s hodnotícími kritérii a indikátory hodnocení pro hodnocení práce dítěte učitelem. Hodnotící kritéria jsou rozdělena na primární a sekundární.

Seznam metodických listů:

- Metodický list 1 – Skládání z papíru
- Metodický list 2 – Práce s přírodninami
- Metodický list 3 – Výrobek z květináče
- Metodický list 4 – Práce s drátkem a korkem
- Metodický list 5 – Malování na kamínek
- Metodický list 6 – Výroba hudebního nástroje

Všechny uvedené metodické listy byly vyzkoušeny a ověřeny s dětmi v Mateřské škole Letovice, Třebětínská.

5.1 Charakteristika MŠ Letovice, Třebětínská

Praktické ověřování metodických listů proběhne v Mateřské škole Letovice, Třebětínská, ve které pracuji třetím rokem jako asistentka pedagoga.

Patrová budova nynější mateřské školy má dlouho historii. Byla postavena roku 1912 a byla využívána jako obecní škola. V této budově byla v roce 1945 otevřena jedna třída mateřské školy. V roce 1980 byla obecní škola zrušena a vzniklo tak druhé oddělení mateřské školy.

MŠ rodinného typu leží na okraji města Letovice, v klidné městské části Třebětín. Nedaleko se nachází lesy, pole, louky a rybník, které jsou často využívány k dopoledním vycházkám. Školka disponuje kapacitou pro 52 dětí ve věku zpravidla od 3 do 6 let, které jsou rozděleny do dvou smíšených (heterogenních) tříd, jejichž názvy jsou Sluníčka a Berušky. Třídy jsou vybaveny moderním nábytkem, který je přizpůsoben výšce dětí a tak si mohou děti samostatně hračky brát a také je uklízet. Dále několika hracími koutky – výtvarným, knižním, dramatickým a hudebním koutkem, kuchyňkou, obchůdkem a částí pro manipulační hry a stavění z konstruktivních stavebnic. Každá ze tříd má vlastní sociální zařízení, které splňuje všechny hygienické podmínky a také vlastní ložnici, která slouží k odpolednímu odpočinku. Mateřská škola má i svoji jídelnu a kuchyni.

Součástí mateřské školy je nově rekonstruovaná školní zahrada přírodního stylu, pomocí které se efektivně naplňují cíle EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta). Jsou na ní herní a vzdělávací prvky z akátového dřeva: herní sestavy mravenci, loď a lokomotiva, dvojhoupáčka, houpací hnízdo, dřevěný sud na vodu, vrbový tunel, vodárna, pískoviště se zastíněním, ovocné keře, tunel v kopci, altán s kreslicí tabulí a dřevěný domeček s truhlíky a smyslovým chodníčkem. Na školní zahradě se také nachází hřiště s akátovými brankami na kopanou a dlážděné chodníčky sloužící k jízdě na koloběžkách a tříkolkách nebo procházce s kočárky.

Ve školce se dětem věnují tři učitelky, ředitelka, asistentka pedagoga a také školní asistentka. Mateřská škola má dále tři provozní zaměstnance (školníci, účetní a mzdovou účetní) a dva zaměstnance kuchyně (vedoucí stravování a kuchařku).

Mateřská škola pracuje na základě školního vzdělávacího programu, aktualizovaného v roce 2017, s názvem „Jaro, léto, podzim, zima, v naší školce je nám prima“, který je vypracován v souladu s RVP PV. Školka je také zapojena do projektů „Šablony pro MŠ a ZŠ I.“ a „Skutečně zdravá škola“.

5.2 Metodický list 1 – Skládání z papíru

Název výrobku: Pejsek z papíru

Doporučený věk dětí: 4 – 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a rozpoznat vhodný materiál – druh a vlastnosti papíru, zopakovat a napodobit pracovní postup podle pokynů

Psychomotorické – pracovat s papírem podle pokynů a návodu, správné držení pastelky, držení a práce s nůžkami

Afektivní – zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon, dodržovat hygienické i bezpečnostní zásady

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: frontální a individuální

Bezpečnostní a hygienické pokyny: opatrnost při manipulaci s nůžkami, udržování pořádku na pracovním místě

Použitý materiál a pomůcky: barevný papír velikosti A4 měkký a tvrdý, nůžky, pastelky

Motivace: týdenní téma – Domácí zvířátka, pohádka „O pejskovi a kočičce“, diskusní kruh – povídání o domácích mazlíčcích

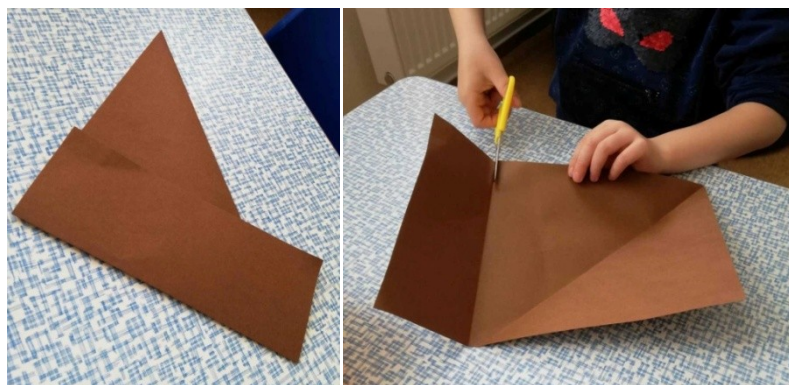
Popis pracovního postupu:

1. Nejdříve si nachystáme veškerý materiál a pomůcky.



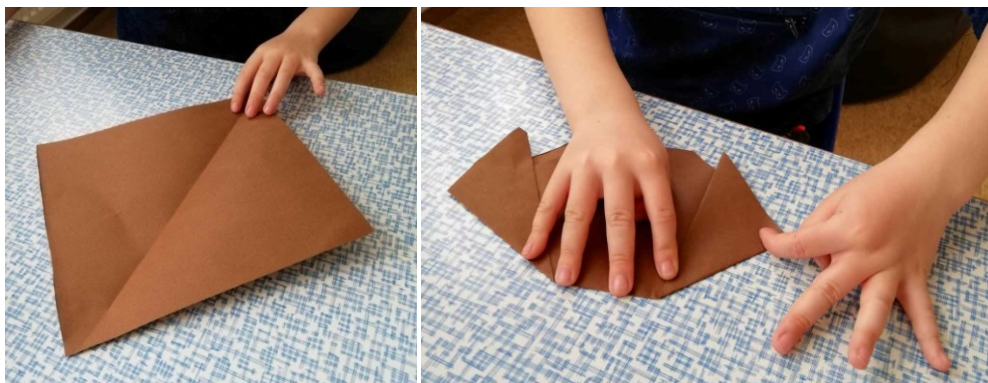
Obrázek č. 12

2. Na stůl si položíme papír a pravý horní roh přeložíme souběžně k levé straně papíru. Poté ohneme dolní stranu tak, aby byla v rovině s přeloženou stranou, zarýhneme. Vzniklý obdélník ustříháme a tak nám z papíru A4 vznikne čtverec.



Obrázek č. 13 a 14

3. Čtvercový papír si položíme tak, aby jeden roh směřoval nahoru a jeden dolů. Papír tak přeložíme na polovinu. Tím nám vznikne trojúhelník, který svojí nejdelsí stranou směřuje nahoru. Levý roh přeložíme směrem dolů – tím vytvoříme levé ucho a stejně tak přeložíme pravý roh směrem dolů – vytvoříme pravé ucho.



Obrázek č. 15 a 16

4. Spodní roh přeložíme směrem nahoru – vytvoříme čumáček. Pak už stačí jen dokreslit pejskovi oči a čumáček.



Obrázek č. 17

Úkoly pro diferenciaci obtížnosti:

- děti si mohou vybrat mezi tvrdým a měkkým papírem

Sebereflexe dítěte:

- Skládalo se ti dobře s vybraným druhem papíru?
- Dařilo se ti pracovat podle postupu?
- Co se ti na tvém výrobku líbí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nevládá	vládá s dopomocí	vládá samostatně
správné držení nůžek			
stříhání papíru			
přehýbání papíru			
zarýhnutí papíru			
skládání dle postupu			
správné držení psacího náčiní			
přesnost a úhlednost			
sekundární hodnotící kritéria	nevládá	vládá s dopomocí	vládá samostatně
šetrné využívání materiálu			
soustředěnost a pozornost			
samostatnost			
pečlivost			
dodržování čistoty a bezpečnosti práce			

Tabulka č. 1

5.3 Metodický list 2 – Práce s přírodninami

Název výrobku: Lesní skřítek

Doporučený věk dětí: 4 – 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a popsat přírodniny a pomůcky, seznámit se s tavnou pistolí, navrhnout vlastního skřítku

Psychomotorické – pracovat s pomůckami a materiálem podle pokynů, poskládat vlastního skřítku

Afektivní – rozhodovat se při volbě přírodnin, zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon, šetrně zacházet s materiálem, dodržovat hygienické i bezpečnostní zásady

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, dialogické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: individuální

Bezpečnostní a hygienické pokyny: opatrnost při zacházení s lepidlem nebo tavnou pistolí a nůžkami, udržování čistoty při práci s lepidlem nebo tavnou pistolí, uklízení a udržování pořádku na pracovním místě, po lepení si umývat ruce

Použitý materiál a pomůcky: nůžky, lepidlo Herkules, tavná pistole, přírodniny (seno, šišky, hobliny, suky, dřevěný kolíček atd.), lihový fix

Motivace: básnička Skřítek a zvířátka, diskusní kruh – vyprávění o lese, o zvířátkách a o tom, jak asi vypadají lesní skřítki

Popis pracovního postupu:

1. Nejdříve si nachystáme veškerý materiál a pomůcky.



Obrázek č. 18

2. Na nachystanou šišku nalepíme skřítkovi dva větší dřevěné suky jako nohy. Navrch šišky nalepíme seno a kudrnaté hobliny jako vlasy.



Obrázek č. 19

3. Na dva menší dřevěné suky nakreslíme skřítkovi oči a nalepíme na šišku.



Obrázek č. 20 a 21

4. Z kolíčku odděláme pružinku tak, abychom ho měli na dvě části. Tyto dvě části na skřítko připevníme jako ruce.



Obrázek č. 22 a 23

5. Z kudrnatých hoblinek vytvoříme skřítkovi ústa dle libosti a nalepíme.



Obrázek č. 24

Úkoly pro diferenciaci náročnosti:

- děti si libovolně vyberou, s jakými přírodninami chtějí pracovat
- děti budou přírodniny slepovat různými lepidly dle individuálních možností (Herkules x tavná pistole)

Sebereflexe dítěte:

- Jsi spokojený/á s vlastním výběrem materiálu?
- Jak se ti dařilo pracovat s lepidlem Herkules x tavnou pistolí?
- Co se ti na tvém výrobku líbí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
pojmenování přírodnin			
výběr materiálu			
sestavení skřítky podle vlastní fantazie			
výběr lepidla			
přesné a čisté lepení			
správné držení psacího náčiní			

sekundární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
šetrné využívání materiálu			
soustředěnost a pozornost			
samostatnost			
pečlivost			
dodržování čistoty a bezpečnosti práce			

Tabulka č. 2

5.4 Metodický list 3 – Výrobek z květináče

Název výrobku: Sněhulák

Doporučený věk dětí: 4 – 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a popsat materiál a pomůcky, určit vhodnost lepidla (Herkules x tuhé lepidlo v tyčince)

Psychomotorické – pracovat s materiálem podle pokynů a návodu, manipulace s pomůckami a materiálem

Afektivní – třídit materiál, zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon, dodržovat hygienické i bezpečnostní zásady

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, dialogické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: individuální práce

Bezpečnostní a hygienické pokyny: opatrnost a udržování čistoty při práci s lepidlem, uklízení a udržování pořádku na pracovním místě, po lepení si umývat ruce, dodržování bezpečnosti při práci s nůžkami

Použitý materiál a pomůcky: květináče (průměr 9 a 5 cm), knoflíky, polystyrenová koule, nůžky, lepidlo Herkules, tuhé lepidlo v tyčince, koření hřebíček, lihový fix, dekorativní stuha, štětec, bílá temperová barva

Motivace: diskuse na téma zimní počasí, básnička „Sněhulák“

Popis pracovního postupu:

1. Připravíme si čistý květináč o průměru 9 cm a z vnější strany jej nabarvíme bílou temperou.



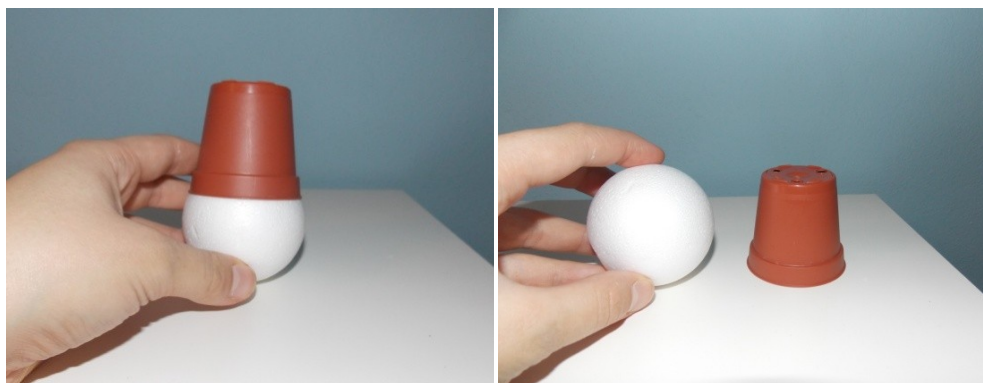
Obrázek č. 25 a 26

2. Na obarvený květináč nalepíme tři barevné knoflíky – vytvoříme tak tělo sněhuláka.



Obrázek č. 27 a 28

3. Vezmeme si květináč o průměru 5 cm, který přilepíme na polystyrenovou kouli – vytvoříme tak hlavu sněhuláka s kloboukem.



Obrázek č. 29 a 30

4. Hlavu přilepíme k tělu. Dotvoříme obličej – namalujeme ho fixem nebo napícháme hřebíček do tvaru obličeje.



Obrázek č. 31, 32 a 33

5. Nakonec sněhulákovi přivážeme šálu (stuhu).



Obrázek č. 34

Úkoly pro diferenciaci náročnosti:

- děti si mohou vybrat mezi nakreslením obličeje nebo jeho vytvarováním pomocí koření hřebíčku
- děti si zvolí mezi omotáním šály (stuhu) nebo jejím zavázáním na suk

Sebereflexe dítěte:

- Zvolil/a jsi správné lepidlo? Poznal/a jsi, které je vhodné?
- Dařilo se ti pracovat podle postupu?
- Co se ti na tvém výrobku líbí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
správné držení štětce			
práce s barvou			
výběr vhodného lepidla			
přesné a čisté lepení			
správné držení psacího náčiní			
uvázání suku			
dodržení pracovního			

postupu			
přesnost			
sekundární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
šetrné využívání materiálu			
samostatnost			
pozornost			
pečlivost			
dodržování čistoty a bezpečnosti práce			

Tabulka č. 3

5.5 Metodický list 4 – Práce s drátkem a korkem

Název výrobku: Jelen

Doporučený věk dětí: 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a popsat materiál a pomůcky, zopakovat a napodobit pracovní postup podle pokynů

Psychomotorické – pracovat s materiálem podle pokynů a návodu, manipulovat s pomůckami a materiálem

Afektivní – dodržovat hygienické a bezpečnostní zásady, zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, dialogické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: individuální práce

Bezpečnostní a hygienické pokyny: uklízení a udržování pořádku na pracovním místě

Použitý materiál a pomůcky: jeden velký a jeden malý korková zátka, čtyři chlupaté drátky, lihový fix

Motivace: týdenní téma – Kdo žije v lese, pohádka „O hajném Robátkovi a jelenu Větrníkovi“

Popis pracovního postupu:

1. Nejdříve si nachystáme veškerý materiál a pomůcky.



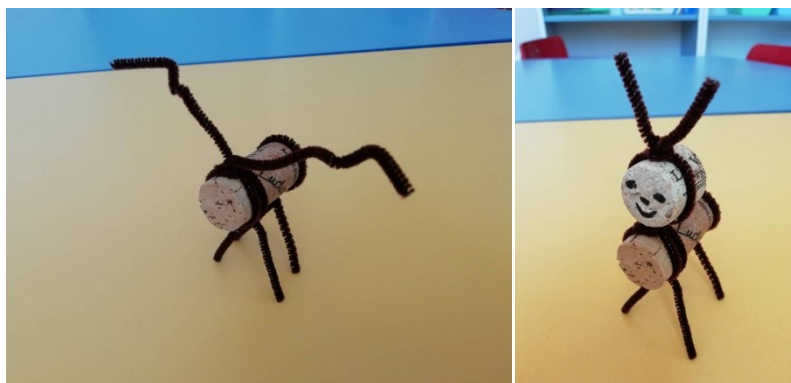
Obrázek č. 35

2. Vezmeme drátek a omotáme ho kolem zátky (těla jelena). Drátek utáhneme vzájemným omotáním kolem sebe těsně u zátky. To stejné uděláme i s druhým, stejně dlouhým, drátkem – vzniknou nám nohy jelena.



Obrázek č. 36

3. Vezmeme delší drátek a obtočíme ho kolem těla, kdy nahoře nám zbudou dlouhé konce. Mezi ně vložíme menší korek (hlavu) a opět obtočíme drátek kolem něj. Ze zbylých konců nahoře na hlavě nám vzniknou parohy. Fixem dokreslíme obličej.



Obrázek č. 37 a 38

Úkoly pro diferenciaci náročnosti:

- děti si mohou vybrat tloušťku drátku
- děti mohou omotat korek vícekrát, podle svých možností

Sebereflexe dítěte:

- Vybral/a sis správnou velikost korku? (malý – hlava, velký – tělo)
- Vybral/a sis správnou délku drátku? (kratší – nohy, delší – hlava, krk, parohy)
- Jak se ti dařilo omotávání korku drátkem?
- Co se ti na tvém výrobku líbí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
výběr vhodného materiálu			
správné držení psacího náčiní			
pevné obtočení drátku			
dodržení pracovního postupu			
přesnost			
sekundární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
šetrné využívání materiálu			
samostatnost			
pozornost			
pečlivost			
dodržování bezpečnosti práce			

Tabulka č. 4

5.6 Metodický list 5 – Malování na kamínek

Název výrobku: Beruška

Doporučený věk dětí: 3 – 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a popsat materiál a pomůcky, určit vhodnost barev (vodová x akrylová), spočítat počet teček na berušce

Psychomotorické – pracovat s materiálem podle pokynů a návodu, pracovat s barvami a štětcem

Afektivní – zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon, dodržovat hygienické i bezpečnostní zásady, šetrně zacházet s materiálem

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, dialogické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: skupinová práce

Bezpečnostní a hygienické pokyny: uklízení a udržování pořádku na pracovním místě

Použitý materiál a pomůcky: oblázek, akrylové barvy, vodové barvy, štětec, vatová tyčinka

Motivace: týdenní téma – Co žije na louce, seznámení se vzhledem berušky, písnička „Beruško, půjč mi jednu tečku“

Popis pracovního postupu:

1. Nejdříve si nachystáme veškerý materiál a pomůcky. Vezmeme si štětec a celý oblázek nabarvíme červenou akrylovou barvou.



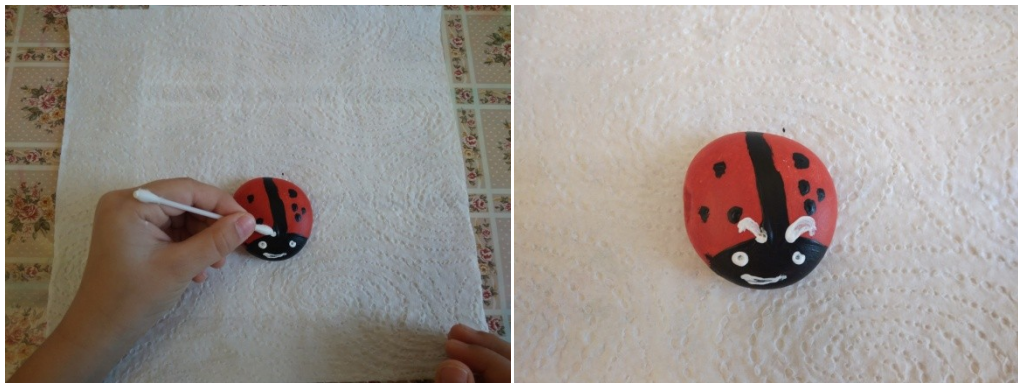
Obrázek č. 39, 40 a 41

2. Až červená barva zaschne, vezmeme si černou barvu a nabarvíme berušce hlavičku a správný počet teček.



Obrázek č. 42 a 43

3. Po zaschnutí červené barvy si vezmeme vatovou tyčinku, kterou berušku dokončíme – domalujeme jí obličej a tykadla.



Obrázek č. 44 a 45

Úkoly pro diferenciaci náročnosti:

- starší děti namalují počet teček podle skutečnosti
- mladší děti namalují počet teček podle individuálních možností

Sebereflexe dítěte:

- Poznal/a jsi vhodné barvy?
- Dařilo se ti pracovat podle postupu?
- Co se ti na tvém výrobku líbí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nevládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
správné držení štětce			
výběr vhodných barev			
práce s barvou			
dodržení pracovního postupu			
přesnost			
úhlednost			
sekundární hodnotící kritéria	nevládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
šetrné využívání barev			
soustředěnost			
samostatnost			
pečlivost			
udržování pořádku na pracovním místě			
dodržování hygieny a bezpečnosti práce			

Tabulka č. 5

5.7 Metodický list 6 – Výroba hudebního nástroje

Název výrobku: Štěrchátko

Doporučený věk dětí: 3 – 6 let

Edukační cíle:

Kognitivní – pojmenovat a popsat materiál a pomůcky, zopakovat a napodobit postup podle pokynů

Psychomotorické – pracovat s materiálem podle pokynů a návodu, správné držení a práce s nůžkami a tvarovými děrovačkami

Afektivní – zvládnout vyřešit problémovou situaci a případně si říct o pomoc, pečlivost, zkusit posoudit vlastní výkon, dodržovat hygienické i bezpečnostní zásady, udržovat čistotu na pracovním místě, šetrně zacházet s materiálem, mít kladný vztah k práci

Vyučovací metody: metody slovní (monologické, dialogické, vysvětlování), názorně demonstrační, praktické

Organizační formy: skupinová práce, individuální práce

Bezpečnostní a hygienické pokyny: uklízení a udržování pořádku na pracovním místě, bezpečná manipulace s nůžkami, udržování čistoty při lepení

Použitý materiál a pomůcky: rulička od toaletního papíru, měkký barevný papír, nůžky, tuhé lepidlo v tyčince, rýže, lepicí páska, tvarové děrovačky

Motivace: písnička „Hraje celá rodina“, děti si vyrobí vlastní hudební nástroj

Popis pracovního postupu:

1. Nejdříve si nachystáme veškerý materiál a pomůcky.



Obrázek č. 46

2. Ruličku dokola oblepíme barevným papírem, přebývající papír odstříhneme. Na jedné straně ruličku slepíme lepicí páskou k sobě tak, aby nám vznikl „kornout“. Vzniklý „kornout“ naplníme rýží zhruba do 1/3 a kolmo k sobě lepicí páskou slepíme i druhý otvor ruličky.



Obrázek č. 47, 48 a 49

3. V tvarových děrovačkách si ze zbytků barevného papíru vyrazíme libovolné tvary, které tuhým lepidlem v tyčince nalepíme podle fantazie na štěrchátko.



Obrázek č. 50, 51 a 52

Úkoly pro diferenciaci náročnosti:

- děti si zvolí, zda si chtějí štěrchátko vyzdobit vyraženými tvary nebo si na něj něco nakreslí dle fantazie

Sebereflexe dítěte:

- Dařilo se ti pracovat podle postupu?
- Jsi spokojený/á se svým výrobkem?
- Co se ti na tvém výrobku líbí? A co se ti líbí na výrobcích ostatních dětí?

Hodnocení dítěte učitelem (označení daného kritéria křížkem, případně doplnění slovním hodnocením):

primární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
správné držení nůžek			
stříhání papíru			
lepení papíru tuhým lepidlem			
lepení lepicí páskou			
práce s tvarovými děrovačkami			
práce podle postupu			
funkčnost			
přesnost			
úhlednost			
sekundární hodnotící kritéria	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
šetrné využívání materiálu			
soustředěnost a pozornost			
samostatnost			
pečlivost			
kreativita			
udržování pořádku na pracovním místě			
dodržování hygieny a bezpečnosti práce			

Tabulka č. 6

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce je zaměřena na pedagogické hodnocení dětí v mateřské škole v kontextu technicky zaměřených činností. Technická výchova je důležitým výchovným činitelem. Formuje a rozvíjí se při ní osobnost dítěte, vnímání, představivost a fantazie, dítě získává mnoho poznatků o světě okolo sebe. Je také podstatná pro rozvoj řeči, dorozumívání se, formování kolektivu a mnoho dalšího, a proto je zařazována již v mateřské škole do každodenního života dětí.

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo zpracování teoretických východisek problematiky hodnocení dětí v mateřské škole v kontextu technicky zaměřených činností. Bylo důležité, seznámit se s charakteristikou dítěte předškolního věku a jeho specifiky. Každé dítě je jiné, a proto je nutné při všech činnostech zohledňovat jejich individuální zvláštnosti.

Dalším podstatným pojmem v bakalářské práci je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a zařazením technické výchovy do jeho obsahu. Hlavním záměrem RVP PV je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a „*vést děti tak, aby z nich na konci předškolního období byly jedinečné a relativně samostatné osobnosti, schopné (kompetentní, způsobilé) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.*“ (RVP PV, 2017, s. 10)

K všestrannému rozvoji dětí přispívá také technická výchova, které je věnována další kapitola. Dozvěděli jsme se, co je to tvořivost, a které vyučovací metody jsou v MŠ nejčastěji využívány. K technické výchově neodmyslitelně patří i stavění z konstruktivních stavebnic a práce s různorodým materiálem, jako je papír, textil, dřevo, přírodniny, plast, kov a modelovací hmoty.

Další kapitola se věnuje pedagogickému hodnocení dětí v kontextu technicky zaměřených činností. Hodnocení má velký význam pro rozvoj dítěte. Učitel si zaznamenává pokroky či nedostatky a dítěti se dostává zpětné vazby. U hodnocení technicky tvořivých činností je specifické to, že nelze hodnotit pouze samotný výrobek. Je důležité zohlednit přípravu, průběh tvoření, zaujetí a individuální možnosti každého dítěte. Dozvěděli jsme se také, jaká jsou kritéria hodnocení tvořivých činností.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo vytvořit soubor šesti metodických listů pro technicky zaměřené činnosti, které jsou využitelné pro práci učitelů v mateřské škole.

Součástí metodických listů jsou, mimo jiné, tabulky s hodnotícími kritérii a hodnotícími indikátory. Tato kritéria byla vytvořena pro každou tvořivou činnost zvlášť s ohledem na stanovené edukační cíle. Tyto metodické listy byly ověřeny učitelkami v Mateřské škole Letovice, Třebětínská a vyzkoušeny s dětmi z této školky.

V mateřské škole mají děti k dispozici veškeré podmínky pro svůj rozvoj, věcné, psychosociální, správnou životosprávu a organizaci. Velmi důležité je ale pedagogické zajištění a profesionální vedení učitelů, kteří dětem nabízí spoustu podnětů pro jejich všestranný rozvoj.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

MŠ – mateřská škola

RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ŠVP – školní vzdělávací program

EVVO – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

apod. – a podobně

např. – například

atd. – a tak dále

aj. – a jiné

s. – strana

č. – číslo

tzv. – takzvaně

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

Knihy

BERČÍKOVÁ, Alena, Eva ŠMELOVÁ a Dominika PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ. *Učitel - aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4033-0.

FASNEROVÁ, Martina a Jitka PETROVÁ. *Tvorba didaktických pomůcek se zaměřením na rozvoj polytechnických dovedností pro děti předškolního věku: metodická podpora pro učitele mateřských škol v oblasti polytechnického vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4731-5.

FICHNOVÁ, Katarína a Eva SZOBIOVÁ. *Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí: náměty k RVP pro předškolní vzdělávání*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-323-9.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Kdo tvoří, ten nezlobí: průvodce pro práci s materiálem*. Plzeň: Nava, 2013. ISBN 978-80-7211-455-9.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Pracovní výchova s didaktikou*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-111-9.

HONZÍKOVÁ, Jarmila a Margaréta SOJKOVÁ. *Tvůrčí technické dovednosti*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2014. ISBN 978-80-261-0412-4.

KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada, 2005. Pedagogika (Grada). ISBN 80-247-0885-x.

KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Branislav PUPALA, ed. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005. Pedagogika (Grada). ISBN 80-247-0852-3.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků: zkušenosti z České republiky i Evropských škol*. Brno: MSD, 2011. ISBN 978-80-7392-169-9.

KROPÁČ, Jiří. *Didaktika technických předmětů: vybrané kapitoly*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana. *Polytechnické činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, [2015]. ISBN 978-80-7496-194-6.

NOVOTNÝ, Jan a Jarmila HONZÍKOVÁ. *Technické vzdělávání a rozvoj technické tvořivosti*. V Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2014. ISBN 978-80-7414-716-6.

PAUSEWANG, Elfriede. *100 her k rozvoji tvořivosti v předškolním a mladším školním věku*. Vyd. 5. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-85282-59-3.

Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV: metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy. V Praze: VÚP, 2007. ISBN 978-80-87000-10-6.

PEDEVILLA, Pia. *Tvořit se dá ze všeho!: přes 300 nápadů pro malé i velké ruce*. Ostrava: Anagram, c2011. Topp. ISBN 978-80-86331-79-9.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

SEDLÁČKOVÁ, Hana, Zora SYSLOVÁ a Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ. *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-884-8.

STARÝ, Karel a Veronika LAUFKOVÁ. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

STOLINSKÁ, Dominika. *Polytechnické vzdělávání v prostředí mateřské školy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4735-3.

SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0698-9.

ŠMELOVÁ, Eva. *Bezvýhradná akceptace ve výchově dítěte*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4217-4.

ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola – teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. ISBN 80-244-0945-8

ŠMELOVÁ, Eva, Alena PETROVÁ a Eva SOURALOVÁ. *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3345-5.

TMEJOVÁ, Václava. *Vyrábíme s dětmi: polytechnická výchova v mateřské škole*. Ilustroval Patricie KOUBSKÁ. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0936-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

ZÁTOPKOVÁ, Miluše, Alena MALKUSOVÁ. *Pracovní výchova v mateřské škole (dílní metodická příručka k programu výchovné práce pro mateřské školy)*. Praha: Naše vojsko, n. p., 1989.

Internetové zdroje

Hodnocení dítěte a písemná dokumentace. *Metodický portál RVP - Modul Články* [online]. [cit. 2019-04-26] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/PUB/538/HODNOCENI-DITETE-A-PISEMNA-DOKUMENTACE.html/>

JTIE: JTIE - Journal of Technology and Information Education [online]. Copyright © [cit. 2019-06-02]. Dostupné z: <https://jtie.upol.cz/pdfs/jti/2017/02/09.pdf>

Školní vzdělávací program. *MŠ Letovice, Třebětínská* [online]. Copyright © [cit. 2019-05-24]. Dostupné z: <http://msletovice-trebetinska.cz/wp-content/uploads/%C5%A0VP-od-4.-9.-2017-aktualizace.pdf>

Pedagogické hodnocení. *Metodický portál RVP - Modul Články* [online]. [cit. 2019-04-26] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/1615/PEDAGOGICKE-HODNOCENI.html/>

Sledování a hodnocení dětí. *Metodický portál RVP - Modul Články* [online]. [cit. 2019-04-26] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/PUB/470/SLEDOVANI-A-HODNOCENI-DETI.html/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Záznam o dítěti z Mateřské školy Letovice, Třebětínská

Příloha č. 1 – Záznam o dítěti z Mateřské školy Letovice, Třebětínská

Záznam o dítěti		2-3 roky	3-4 roky	4-5 let	5-6 let	6-7 let	
Jméno:		Datum narození:					
1. ADAPTAČE, SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI: (odloučení od rodičů, komunikace s uč. a dětmi...)							
2. SEBEOBSLUHA:		3. HYGIENA:			4. STOLOVÁNÍ:		
obléká a svléká se ukládá si věci obrací oděv zapne zip zapne knoflíky zaváže tkaničky		nezvládá	dopomoc	samost.	nezvládá	dopomoc	samost.
používá wc hygienu rukou používá kapesník		nezvládá	dopomoc	samost.	správně drží lžičku používá příbor samostatně stoluje		
pozn.		pozn.			pozn. (alergie...)		
5. HRA: (oblíbené hračky, hry, spolupráce, soustředění, pravidla...)							

6. HRUBÁ MOTORIKA: (pohyblivost, koordinace, rovnováha)				7. JEMNÁ MOTORIKA:			
chůze po schodech skok sounož skoky na jedné noze přeskočí nízkou překážku lezení plazení kutálení míčem hod a chytání míče				nezvládá	dopomoc	samostatně	navlékání korálek (3-4roky)
							lepení skládání z papíru stříhání
8. KRESBA:							
LATERALITA: P L NEVYHRANĚNO				GRAFOMOTORICKÉ PRVKY:			
DRŽENÍ TUŽKY: (špetkové držení, postavení ruky, uvolněný pohyb, tlak na podložku, plynulost tahů)				3 r svislá, vodorovná čára 3-3,5 r kruh 4-4,5 r spirála 4-5 let vlnovka, šikmá čára 5,5 r "zuby", horní smyčka 5,5-6 let spodní smyčka 6 let horní a dolní oblouk s vratným tahem			
čmáranice (2-3roky) hlavonožec (3-4roky) postava (4-5let) - hlava, trup, končetiny postava (5-6let) - detaily							

9. ROZVOJ ŘEČI, LOGICKÉ MYŠLENÍ:

VÝSLOVNOST
VYPRÁVĚNÍ zázitky, pohádky
POPIS - CO JE NA OBRÁZKU
POPIS DĚJOVÉ POSLOUPNOSTI
NESMYSLNÉ OBRÁZKY
SLOVA NADŘAZEN. x PODŘAZEN.
MNOŽNÉ ČÍSLO
HOMONYMA - stejná podoba, jiný význam
ANTONYMA - protiklady

ZNÁ SVÉ JMÉNO A PŘÍJMENÍ
ZNÁ SVOJI ADRESU

PŘEDNES BÁSNĚ
ZPĚV PÍSNĚ

10. SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ:

ROZTLESKÁ SLOVO NA SLABIKY
URČÍ POČET SLABIK

URČÍ PRVNÍ PÍSMENO
URČÍ POSLEDNÍ PÍSMENO

TVOŘÍ RÝMY

HLÁSKUJE SLOVO

11. ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ:

BARVY
ZRAKOVÁ DIFERENCIACE
FIGURA A POZADÍ
ANALÝZA A SYNTÉZA
ZRAKOVÁ PAMĚŤ

12. MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY:

POROVNÁVÁNÍ
ŘAZENÍ
TŘÍDĚNÍ
MECHANICKÉ POČÍTÁNÍ (1-5, 1-10)
- napočítá do...
TVARY

13. VNÍMÁNÍ PROSTORU:

- nahore-dole, vpředu-vzadu (3-4r)
- před-za, nad-pod, vedle, mezi, na-do
- první-poslední, prostřední,
předposlední (4-5let)
- hned před, hned za, vpravo-vlevo
(5let), (na vl. těle)
- vpravo-vlevo (umístění předmětů)
- vpravo nahore, vlevo dole (6let)

14. VNÍMÁNÍ ČASU: (chápaní pojmů)

- dny v týdnu
- roční období
- části dne (ráno, dopoledne, poledne,
odpoledne, večer, v noci)
- včera, dnes, zítra

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Veronika Nováková
Katedra:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	PhDr. Pavlína Částková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Pedagogické hodnocení dětí v MŠ v kontextu technicky zaměřených činností
Název práce v angličtině:	Pedagogical evaluation of children in kindergartens in the context of technically oriented activities
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá pedagogickým hodnocením dětí v mateřské škole v kontextu technicky zaměřených činností.</p> <p>V teoretické části jsou zpracována teoretická východiska problematiky pedagogického hodnocení dětí v mateřské škole, jimiž jsou: dítě předškolního věku, technická výchova v mateřské škole a její zařazení do Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a pedagogické hodnocení.</p> <p>Praktická část obsahuje soubor ověřených metodických listů, jejichž součástí jsou hodnotící kritéria s hodnotícími indikátory.</p>
Klíčová slova:	dítě předškolního věku, technická výchova, hodnocení, tvořivost, mateřská škola
Anotace v angličtině:	<p>This bachelor thesis deals with pedagogical evaluation of children in kindergarten in the context of technically oriented activities.</p> <p>The theoretical part is focused on the</p>

	<p>theoretical basis of the issue of pedagogical evaluation of children in kindergarten, which are: pre-school child, technical education in kindergarten and its integration in the Framework Educational Program for pre-school education and pedagogical evaluation. The practical part contains a set of verified methodological sheets, which include evaluation criteria with evaluation indicators.</p>
Klíčová slova v angličtině:	preschool child, technical education, evaluation, creativity, kindergarten
Přílohy vázané v práci:	1
Rozsah práce:	68 stran
Jazyk práce:	český